

Cul entre dues cadires

La joia dels goigs

La setmana passada vaig tenir la satisfacció de presentar el treball de recull, estudi i interpretació gràfica dels goigs de Torrefeta i Florejacs. Al neófit diré que els goigs són les cançons dedicades a sants i marededús, demanant la seva intercessió en les penúries d'aquest món de llàgrimes, impreses en fulls habitualment decorats amb sanefes i flors i il·lustrats amb acurades miniatures. Aquests documents, per qui en té un coneixement superficial, poden semblar sols relíquies del passat o testimoni ranciejant de temps pretèrits, però una mirada amable i desacomplexada ens revela just el contrari.

Des del punt de vista de la identitat, el goig ha estat una eina clau en la preservació de la llengua catalana. En èpoques encara més fosques que les actuals, quan el català era expressament desterrat, sinó perseguit, dels usos administratius i religiosos, varen preservar l'idioma. Curiosament atresorats, o llegats oralment, es transmetien de generació en generació en una llengua que era estranya en les impremtes. A més, ostentaven testimoni i, sovint, protagonisme, dels costums populars de cada lloc, i eren una afirmació dels cultes i les tradicions locals front la imposició de la jerarquia oficial i globalitzadora. Així, en el goig veiem l'instrument que cohesionava la comunitat rural, ja sia a través de les periòdiques romeries a ermites i santuaris, ja sia per mitjà de les caravelles, els balls i cants populars que musiquen les composicions gogistiques, o a través de les confraries religioses, que emprant el goig per a fomentar la devoció, també cohesionaven el nucli humà i creaven llacos de solidaritat entre les persones en uns temps on l'aïllament i les penúries feien ben difícil la vida al camp.

Així, en els goigs constatem quines són les pors, les esperances i les il·lusions d'uns societats sotmesa a l'arbitri de la meteorologia, a l'envit de les malalties, al risc dels accidents, les calamitats i la solitud. Pregàries per

demanar la intercessió davant de la Divinitat per aconseguir fertilitat del camp, guarició de malalties, salut per la família i bones collites i, alhora, per allunyar malures, pestes i altres desgràcies, rematen unes composicions poètiques que retraten la vida i la mort d'aquells que ens van precedir.

A més, recuperar el goig és també una eina per a reivindicar els temples als quals estan vinculats. En el cas de Torrefeta i Florejacs, vint-i-sis esglésies, capelles i ermites, moltes de les quals han caigut en desús per la contracció de la pràctica religiosa i que, a manca d'un aprofitament alternatiu, corren el perill d'entrar en una lenta i trista decadència. De fet, un dels goigs ens ha permès identificar una capella del Llor desapareguda de la memòria local fa més d'un segle...

I, sumat als valors identitaris, culturals, socials, tradicionals i patrimonials dels goigs, no és just oblidar el valor intrínsec de la pregària. L'oració, a banda de la importància pel creient, és ara també una eina incentivada des de les institucions de Govern per pal·liar els efectes de l'atur. I, si no, només cal recordar el recent consell emès a les notícies de la Televisió Espanyola que recomanava resar, encendre espelmes o agenollar-se davant dels altars com a mesura per calmar l'ansietat de l'aturat o d'aquell qui veu perillar el seu lloc de treball. En conseqüència, davant les dades astronòmiques d'atur (més de 6 milions de persones a l'Estat espanyol), i el tèrbol panorama que s'acosta, conèixer els goigs i cantar-los amb devoció són una eina de resignació pacient i cristianíssima als envits de la crisi...

A més, als goigs trobem suggeriments i exemples per suportar, o al menys entendre, les propostes per superar el context. De Sant Isidre, de Selvanera, patró foraster de la pagesia, ens canten l'episodi cabdal de la seva hagiografia pel qual, en lloc de prendre l'arada i treballar amb els seus companys llauradors, passava el

Jaume Moya

seu temps oint missa i pregant en els oratoris que trobava de camí al camp, mentre que "los Angels devallen / a son suplir". Tenim aquí un clar antecedent dels "minijobs", o petits treballs, a temps parcial i amb reducció de sou i jornada, que des del Govern català es vol presentar com a mesura estratègica de foment del l'ocupació.

O aquell altre goig de Sant Donat, de Sedó, que canta com va fer ressuscitar una dona "per a que fossen trobats / los diners qu'ella tenia / del Emperador amagats", en evidentíssim paral·lelisme a la imperiosa necessitat de recuperar els diners evadits en paradisos fiscals o ocults en societats patrimonials instrumentals, element constant en les dotzenes de casos de corrupció, en general, i de la Casa Reial, en particular. O els goigs a la Marededú de la Llet, de Castellmeià, o a la Verge de Maig, de Gra, a qui es prega que "daunos aiga copiosa / quan sia necessitada", que serà ben útil en els propers temps, quan el recurs hídric torni a ser el bé més preuat, davant d'un horticó que promet fer-lo escàs, car, litigis i contaminat.

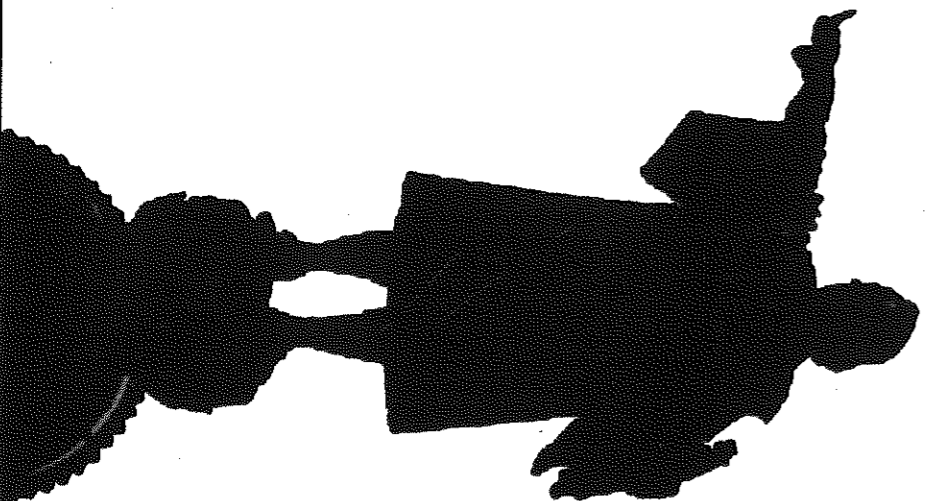
I, ja posats, també trobarem contemporani el goig en llaor de Sant Ponç, patró (entre d'altres) de Palou, que canta com, davant la resistència pertinaç a les tortures infligides pels pagans, entossudits a fer-lo abjurar de la fe, va sobreviure al "brou de cuques que li daren"... Si Ponç de Cimiez es va alimentar amb una sopa d'insectes i va acabar essent elevat als altars, potsar també cal acollir amb reverència la darrera panacea publicada contra la fam mundial: la FAO (Organització Mundial de l'Agricultura i l'Alimentació) ha aconsellat cultivar i consumir insectes per lluitar contra la gana al món, aliment rendible i ecològic i d'alt contingut en "proteïnes, matèries grasses i minerals".

En conseqüència, donem als goigs el valor que mereixen i tinguem-los sempre a mà, perquè amb els signes dels temps que venen, tota ajuda, terrenal o celestial, serà poca.

Marquet

La Barberia

insectari@hotmail.com

Amb accent

Josep Maria Poblet

Brots verds

Tenim uns Vips tant desperts al Govern de les Espanyes, que malgrat ses grans lloganyes que han en sos ulls, són experts en veure arreu brots verds. Són realment agosarats veient milions de parats i afirmant sense vergonya que allà on sols s'hi veu ronya ara ja és ple de verds prats.

Molts Vips atarriotes negant la cruel realitat, en que s'ofega l'Estat, creuen que els seus compatriotes són ases, cecs o idiotes.

L'únic brot verd que veiem en mig d'un immens sorral és el gran, sensorial, mestre Wert, que tots amem.